

Kretensisk var

10 – 19 april 2009

*Text, foto & layout:
Jola och Thomas Johnsson,
Solbrinken 7, 281 41 Hässleholm*

Kretensisk Var

10 – 19 april 2009

Innehållsförteckning

Dag 1: Flyg till Chania	4
Dag 2: Nytt hotell och färden till Omalosplatån	4
Dag 3: Chania och klostren på Akrotirihalvön	3
Dag 4: Över bergen till Chora Sfakion	4
Dag 5: Tillbaka till Platanias via Kotsifou-ravinen	5
Dag 6: Till halvön Rodopos och senare till Chania	6
Dag 7: Till Elafonissi över bergen	7
Dag 8: Återigen till Omalosplatån	8
Dag 9: Ett sista besök vid Agia-dammen och sedan hemåt	9
Dag 10: Hemkomst till Sverige i arla morgonstund	10

© Text, foto & layout: Jola & Thomas Johnsson
Solbrinken 7, 281 41 Hässleholm
Sverige (Sweden)

Reseberättelsen kan beställas på...

- ♦ telefon 0451-809 81 alt
- ♦ thomas.johnsson@studieframjandet.se alt
- ♦ www.clangula.se

Bild första sidan:
Tulpaner på Omalosplatån
Bild denna sida:
Grekallad och retsinavin

En reseberättelse från Kreta

10 – 19 april 2009

Kreta är en bergig ö med många djupa raviner och flera höga toppar över 2 000 meter. Floran är mycket artrik med ca 1 800 kärlväxter, varav tio procent är endemer. Den höga siffran kan förklaras med öns sedan länge isolerade läge i Medelhavet, på skärningspunkten mellan tre kontinenter – Europa, Asien och Afrika.

Ön passeras årligen av stora mängder flyttfåglar men har få egentliga våtmarker och endast en naturlig sjö (Kournasjön).

Berggrunden består till större delen av kalksten, men i väster finns även skifferbergarter. Kreta är bland annat känt för sina orkidéer, som i april blommar i stor mängd. Här finns också ett rikt och varierat kulturlandskap med små byar där gamla traditioner ännu lever kvar, vin- och olivodlingar, doftande apelsinlundar och betande flockar av får och getter.

De betande fåren och getterna, ett icke ringa nyttjande av växt- och insektsgifter, den växande turistnäringen och ett nästan obefintligt intresse för naturvård hos kretensarna gör att stora områden har en hotad naturmiljö. Det är även förvånansvärt skräpigt på denna annars så vackra ö!

Samariaravinen

Solmogna apelsiner i Fournes

Den lilla bergsbyn Rakki på vägen mot Omalosplatån

Fredagen den 10 april

Blomsterprakt på Akrotirihalvön

Lördagen den 11 april

Martorn ivid stranden

Det är Långfredag idag, och det kommer att bli en "lång fredag" innan vi når vår resas mål: staden Chania på Kretas nordkust. Jola och jag skulle egentligen ha varit på en rundresa i Kina under april månad men då det blev för få deltagare ställdes tyvärr resan in! Nu blir det istället en veckas rundresa på ön Kreta i Grekland – och det är verkligen inget dåligt alternativ!

När vi vaknar i gryningen hörs sång från koltrast och rödhake och termometern visar på en minusgrad. Vid halvsex lämnar vi hemmet på Solbrinken med bil och far mot flygplatsen Landvetter utanför Göteborg. Härifrån avgår Apollos charter-resa till Kreta. Vi har köpt en restresa för en billig peng och beställt en hyrbil till i morgon.

Vid tolvtiden landar en stor Airbus 323 från Arlanda och hämtar upp oss från Västsverige. Det är årets första tur med svenska charter-resenärer till den grekiska ön och planet är fyllt med soltörstande turister – och så Jola och jag!

Klockorna vrids fram en timme. Klockan 16 – lokal tid – tar planet mark på Akrotirihalvön utanför Chania. Det är slöjad sol och 20 grader varmt. Skönt! Träden är lövade, ängar och dikesrenar fyllda av blommande örter och i luften svalor och tornseglare fram. Vi har alltså landat mitt i sommaren!

Första natten inkvarteras vi på trevliga hotell Stellina Village, strax väster om Chania. När mörkret fallit kastar vi oss över den efterlängtade, grekiska husmanskosten: Greksallad, tsatsiki, souvlaki och det retsinerade (kådade) vinet retsina. Det smakar mycket gott men sedan Grekland gick med i euro-samarbetet är det inte alls lika billigt att äta ute på restaurang längre. Vi betalar 30 EUR (motsvarar ca 345 SEK) och går till sängs efter en lång dags färd mot natt.

Det är lördag och första riktiga semesterdagen. Som gjord för en sovmorgon. Det gäller ju att ladda inför veckans fotouppdrag! En annan anledning till att ta det lugnt är, att vi klockan 12 skall byta hotell. Under tiden flanerar vi i hotellets omgivning. Ser turkduvor, ladusvalor, gråsparvar och en ormråk. Njuter av träd med solmogna citroner och de vita apelsinblommornas väldoft. Nere vid stranden växer små bestånd av martorn (*Eryngium maritimum*) i sanden.

Klockan 12 kommer en buss och hämtar oss, för att en knapp halvtimme senare lämna av oss vid ett femstjärnigt lyxhotell i Platanias; Palazzo Porto Platanias - Ett vackert hotell innehållande massor av tjusiga rum och ett flertal turkosblå swimmingpooler. Ett paradiset för soldyrkare och badfantaster men inte för Jola och mig! Nu längtar vi istället efter att få komma ut på landsbygden, till det "riktiga Kreta". Jag kan med lätthet förstå vad den vanlige turisten tycker om oss som flänger runt ön på jakt efter upplevelser och fotomotiv. Men "det fina i kråksången" är ju att var och en har rätt att ägna sig åt det som intresserar vederbörande! Tur att Jola och jag är samstämda på den här punkten!

Klockan 13 får vi vår hyrbil, en silvergrå Peugeot 307 från företaget Appolonia. Vi stuvor in våra prylar och kör för att tanka bilen. Den 95-oktaniga bensinen kostar 1,020 EUR per liter (ca 11.70 SEK per liter).

Vi beslutar oss för att fara upp till Omalosplatån, knappt fyra mil söder om Platanias, för att leta efter vilda tulpaner, anemoner och en endemisk liten krokusart.

Färden börjar i ett område runt byarna Agia och Fournes som hyser Kretas största odlingar av apelsiner och mandariner. De mörkgröna apelsinträden är organge-prickiga av solmogna frukter och samtidigt översållade av vita, väldoftande blommor. Vi kommer lite vilse – att följa de sparsamt förekommande vägskyltarna, tillika med grekiska bokstäver är inte alltid lätt – så vi frågar en markägare om vägen. Förutom ett korrekt svar på engelska, får vi hela famnen full av solmogna mandariner. Grekerna är verkligen mycket gästvänliga och trevliga – vi skall komma att märka det vid flera tillfällen under veckan.

När vi passerar byn Fournes stannar vi till på en plats där man nu under skördesäsongen tar hand om och sorterar alla citrusfrukterna, tittar in i deras fina ortodoxa kyrka och njuter av synen av tusentals apelsinträd mot en fond av snöklädda berg. Och det är upp i dessa berg – Lefka Ori – som vi nu beger oss på slingrande serpentinvägar. Lefka Ori betyder de "Vita bergen" och anspelar både på den vita snön som ligger kvar till senvåren och att de är vita av kalksten. De högsta topparna är faktiskt högre än vårt eget Kebnekajse eller 2 453 m ö h.

I den lilla bergsbyn Lakki äter vi en sen lunch vid halvfyra-tiden. Det blir greksallad och tsatsiki samt ett egenproducerat vin som smakar som ett mellanting mellan brännvinet raki och retsina. Tavernan, som ligger invid kyrkan och en stor, knappt utslagen platan, erbjuder en fantastisk utsikt över omgivande dalgångar. Två ormråkar flykteleker i lufthavet och bofinken sjunger energiskt. Det är växlande molnighet och lite kyligt.

Vi samtalar med en 25-årig kvinna som – liksom vi – anser att priserna i Grekland blivit alldeles för höga efter införandet av euron: "Vi har – liksom Italien och Spanien – värmen och de fina baden men deras priser är lägre än våra! Tror ni att turisterna i längden väljer att åka hit under dessa förutsättningar?", säger hon och suckar uppgivet!

Vi fortsätter färden mot Omalosplatån genom ett allt mer bergigt område; branta sluttningar med gulblommande buskvegetation och väderbitna och knotiga pinjetråd och cypresser. Vi ser mängder av afodiller eller dödsliljor (*Asphodelus aestivus*), en drygt halvmeterhög, vitblommande ört. Homeros skrev om dessa dödsrikets liljor, som blommade på de Elyseiska fälten. Vi ser även stor medelhavstörrel (*Euphorbia characias*) och den kuddformade, macchiabusken taggeuforbia (*Euphorbia acanthothamnus*) med sitt "nätverk" av taggiga, betesskyddande grenar. Vi får även en skymt av en gyllengul hane av sommargylling!

Dödsliljan

Timjanhonung

Blå anemoner i full blom

Ju högre över havet vi kommer desto oftare omsvepts vi av lågtgående moln. Utsikten försvinner och "dimman" blir tät. När vi når fram till Omalosplatån klarnar det dock upp och vi får en bra överblick av den cirka 16 kvadratkilometer stora högplatån. Det finns ett flertal högplatåer på Kreta, där näringsrik jord eroderat ner från bergen och därmed givit goda förutsättningar för både mänskliga odlingar och den vilda floran.

Om det råder sommar nere i Chania-området så är det definitivt tidig vår här uppe; 10-15 plusgrader, knappt utslagna träd och fuktig luft. Vi befinner oss 1 050 m ö h och fryser lätt men värms av synen av blommande fält av undersköna, vilda – och för Kreta endemiska - tulpaner (*Tulipa bakeri*), blå bukettanemoner (*Anemone coronaria*) och några pyttesmå, vita krokusar (*Crocus sieberi*), som är endemiska för just bara Lefka Ori. Vilka blomsterängar – de överträffar våra högt ställda förväntningar!

Fågelsången är intensiv från trädlärkor, bofinkar, grönfinkar och hämplingar. Vi ser även någon enstaka stenskvätta.

Ängarna med den bästa blomsterprakten skyddas med staket mot de betande fåren. Just får och getter är ett naturvårdsproblem på Kreta; De betar av "rubb och stubb". När vi är på platån kommer ett stor flock får vandrande längs vägen, "fösta" av en glad grek i en Toyota-van, som med ett stort leende undrar om vi är "paparazzi-fotografer"! Det råder ungefär samma klimat uppe på platån som det just i år gör hemma i Skåne.

Vilda tulpaner

Molnen tättnar alltmer, de snöklädda bergen försvinner i dimman och vi tvingas av kylan åter mot vår bil. I så gott som total dimma kör vi längs serpentinvägen tillbaka mot den "apelsindal" vi kom ifrån. När vi kommer ner mot Fournes är det åter klart väder. Vi gör en hastig avstickare till Agia-dammen – en vegetationsrik damm med en storlek om drygt en halv kvadratkilometer. Vi ser smådoppingar, sothöns, rörhöns och mindre sumphöns (!) samt några skedänder och ladusvalor. Vi hör raspig sång från

trastsångare och explosiv sådan från cettisångare medan sjögrödorna – Europas största groda – kraxar ljudligt. Skymningen kommer men till Agiadammen avser vi att återkomma! Den lovar nämligen ”mer”!

Klockan 20.30 är vi åter på hotellet i Platanias efter att idag ha kört 93 km.

Även idag börjar dagen lugnt. Det känns så skönt – för oss båda – att få ta det lugnt efter en stressig och arbetsam vår. Vi äter frukost som vi ordnar själva i vårt lilla trevliga pentry. Därefter far vi med bil in till Chania. Det blir en behaglig förmiddagspromenad i 20-gradig värme längs den gamla, venetianska hamnen, förbi den före detta muslimska moskén, till torget med katedralen, till fästningsmuren runt gamla stan och i de trånga, men mysiga, gränderna. Vi fikar med grekerna på en taverna i hamnen och äter lunch på en liten restaurang vid foten av muren. Vi sitter i skuggan under vita parasoller, lyssnar till sång från koltrast och talgoxe och hör grekisk musik strömma ut från ett rum i närheten. Idag blir det greksallad, tsatsiki och god moussaka. Till det dricker vi ett kallt retsinavin som tillverkas i stan – faktiskt det godaste retsinerade vinet vi smakat! Termometern arbetar sig upp till 26 grader C.

Söndagen den 12 april

Den högresta jättéfänkål

Eftermiddagen tillbringar vi ute på Akrotirihalvön, främst för att leta efter olika blommande örter. I närheten av flygplatsen hittar vi ett slätt macchia-område med en mångfald av blommor: vilda gladiolus (*Gladiolus italicus*) i vackert lila, högväxande jättéfänkål (*Ferula communis*) i citrongult, fjunig törnginst (*Calycotome villosa*) i klargult, kretaklippros (*Cistus creticus*) i skrynkligt ljusviolet, tunna knöliris (*Gynandriris sisyrinchium*) i blygt ljusblått, buskväxande *Cistus salvifolius* med mattvita blad runt gula ståndare och tre arter orkidéer: ett vackert flugblomster *Ophrys heldreichii*, ett litet gulblommig flugblomster *Ophrys sicula* och flera bestånd av brunviolet *Serapias orientalis*, s k satyrnycklar.

Av fåglar noterar vi steglits, hämpling, svarthakad buskskvätta och sjungande tofslärka.

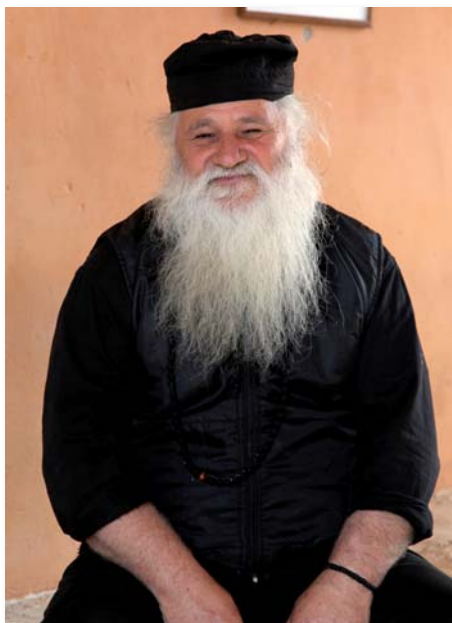

Flugblomstret *Ophrys heldreichii*

Gamla olivträd

Efter den inspirerande blomstervandringen fortsätter vi några kilometer längre norrut, till det gamla klostret Agia Triada från 1600-talets mitt. Det grundades av den venetianske adelsmannen Jeremias Zangarola. Det var ett av de största och mest betydelsefulla klostren på Kreta. Idag finns fortfarande en prästskola knuten till klostret. Byggnaderna är imponerande. Den ursprungliga portalen finns kvar och vidare finns en kyrka med flera kupoler och ett fristående klocktorn. Vi samtalar med en av munkarna – en man med ett långt, något stripigt, vitt skägg – och han berättar att han under en tid varit ”utbytes-munk” (heter det så?) i ett kloster i USA. Runt det fina klostret finner vi odlingar av vin och oliver och man kan även köpa munkarnas timjanhonung. Från trädkronorna hör vi gulhämplingarnas en-vist svirrande sång och på den stensatta gången sitter några fina små katter. Med viss förvåning noterar vi – väl hemkomna till Sverige igen – att klostret har en egen hemsida - <http://www.agiatriada-chania.gr> – Ingen ”mossighet” här inte!

Vi far vidare i det behagliga sommarvädret (22 grader och slöjad sol) och kommer snart till ett hårt betat område med enstaka olivträd. I skuggan under träden finner vi gigantiska blommor, mer än en halv meter höga och med ett stort, vinrött blad omfamnande en fallosliknade utväxt. Kommer man nära upptäcker man svärmar avflugor runt ”fallosen” och näshålan fylls av en kvardröjande, oändligt äcklig doft. Vi har hittat stor drakkalla (*Dracunculus vulgaris*), en synnerligen imponerande växt! Vi ser också betydligt beskedligare - och sötare - glimväxter (*Silene colorata*), som täcker marken i ljusrosa mattor. Fina bestånd av vita *Ranunculus asiaticus* och blå fransk lavendel (*Lavendula stoechas*).

I buskagen noterar vi rödhuvad törnskata, tofslärka och hämpling och hör bekant sång från några talgoxar.

Dagens sista besök förläggs till klostret Gouverneto, som byggdes 1548 och som fortfarande ligger lite avskides bakom ett litet bergspass. När vi besöker klosterkyrkan pågår det en andakt enligt principerna i den grekisk-ortodoxa liturgin. Prästen bär svarta kläder och långt vitt skägg, kyrkorummet doftar av rökelse och i bakgrunden läser (eller rättare, mumlar) en annan präst olika böner. Vi upplever en icke ringa, religiös mysticism - Långt från vår egen svenska kyrkas alldaglighet och öppenhet!

Vi far ”hemåt”, handlar mat i en ”mini-market”, noterar av matpriserna är väl så höga som i Sverige och konstaterar att vi haft en upplevelserik men

Den stinkande drakkallan

avkopplande sommardag. Vi har idag kört 71 km.

Vi avslutar dagen på balkongen, njuter av vågornas brus mot stranden, den ljumna kvällen, det kalla retsinavinet och att prata med våra ”svenska granar” – Marie och Frank - på balkongen intill.

Idag är det mer allvar i våra utflyktsplaner – Vi skall köra över bergen öster om Lefka Ori och övernatta på Kretas sydkust. Det är sol, några grader över 20 och svag vind när vi ger oss av vid tiotiden.

Vi kör upp på ”Nationalvägen” – Kretas enda Europaväg; E 75 – som löper längs öns norra strand och som byggdes under militärjuntans tid vid makten. På långa sträckor håller den motorvägsstandard.

Idag är vädret synnerligen klart och vi ser tydligt Lefka Oris alla snöklädda toppar i söder. Närheten mellan kustens varma stränder och bergets iskylda toppar är som om vi haft Kebnekaise i Hässleholm och Chania i Åhus – längre är inte avstånden mellan kallt och varmt, högt och lågt! Vi stannar som hastigast vid vägkanten och för följande observationer till våra anteckningsböcker: några vackra amiralfjärilar, en stor art av vårtbitare, de gula, högresta lejonsvans (*Phlomis fruticosa*), ludna gurkört (*Borago officinalis*) och skira, vita sippor (*Ranunculus asiaticus*).

Måndagen den 13 april

Amiralfjäril

Vi gör vårt första riktiga uppehåll i den lilla byn Vrisses, går en kort promenad under platanerna, tittar på gässen vid den lilla ån som rinner genom byn och äter en god talrik yoghurt med timjanhonung och en kopp grekiskt kaffe. Det är 27 grader varmt när vi fortsätter färdens på slingrande vägar söderut – och upp i bergen. Efter någon timme kommer vi till högslätten vid Varas – en bördig och grön slätt klädd i vårens ljusa nyanser. I kanten ligger en vacker kyrka med rund kupol, på fälten betar fåren och på några åkerlappar förbereder man vårsådden. Frukträderna skall just till att gå i blom.

Ravinen i Imbros

Sfakian pie; paj med fetaost

Junkerliljor på stenig mark

Man ligger således flera veckor efter de kustnära åkermarkerna. Vi köper en stor, stenugnsbakad brödkaka gjord på rågsiktsmjöl. Vi lyssnar på kornsparvens sång och upplever en rofylld, lantlig miljö.

Vi fortsätter upp mot byn Imbros, molnigheten och vinden ökar och temperaturen sjunker ner mot 15 grader. Lövträden längs bergens sluttning är just på väg att slå ut – och står med den skiraste av grönska. På marken växer täta bestånd av gulblommiga junkerliljor (*Asphodeline lutea*) och i buskagen sitter några medelhavsstenskvättor.

Kreta är känt för sina berg, sina vackra stränder och för sina raviner. Från Imbros går en djup och lång ravin ner till sydkusten. Vi påbörjar vandringen ner i ravinen men kyla och hård vind får Jola att vända åter mot bilen efter ett tag. Jag fortsätter ytterligare några kilometer men även jag ger upp; Det var för kallt och kläderna för tunna. På vägen tillbaka ser jag några fina bestånd av den endemiska *Ranunculus creticus* med sina stora blad och gula blommor. Över ravinen svävar några ormvråkar, och en falk – sannolikt en pilgrimsfalk – passerar hastigt.

För att värma våra frusna kroppar tar vi in på en taverna i Imbros och beställer en varm kopp kaffe och traktens specialitet – en ”sfakian pie” – en pannkaka som fylls med fetaost innan den gräddas och sedan serveras med timjanhonung. Smakar riktigt gott!

Vi fortsätter åt söder längs en alldeles nyrenoverad bergsväg med tunnlar, gatubelysning och rastplatser med fantastisk utsikt. Längs vägen växer ännu fler junkerliljor och taggiga bestånd av gulblommig och honungsdofande taggeuforbia (*Euphorbia acanthothamnus*). Det är även gott om betande får och getter längs sluttningarna – de betar av det mesta, så man måste nog vara en taggeuforbia för att känna sig säker här!

Vid 16.30 kommer vi ner till den lilla byn Chora Sfakion med ett drygt hundratal hus, några hotell och tavernor och en liten hamn. Sydkusten är på alla sätt mer vild än nordkusten; bergen stupar brant ner mot havet. Det är slöjad sol och behagliga 22 grader.

Vi tar in på ett mysigt hotell, där vårt rum dels har utsikt mot hamnen och dels mot de branta stupen i väster. Vi äter lunch på en taverna i hamnen. Källarmästaren visar oss ett utbud av rätter och vi väljer – förutom greksallad och tsatsiki (naturligtvis!) – även risfyllda tomater och en ”spagetti-boll” med fläskkött. Till detta dricker vi ett gott retsinavin. Måltiden avslutas

med en "digestive" i form av ett glas raki. Notan slutar på modesta 23 EUR (265 SEK) för oss båda.

Dagen avslutas på balkongen, där vi avnjuter solnedgången och en flyguppvisning av ett 15-tal alpsglare, som högljutt skriande far fram längs klippstupen. Ett flertal klippduvor häckar också i stupen. Den "nya" fågelarten gulfotad trut ses med ett tiotal individer – det är först under senare år man skiljt ut den från den vanliga gråtruten och givit den status som en egen art.

Vi har idag kört 87 kilometer och upplevt både varma vindar (27 grader) och kyliga dito (15 grader) – på Kreta växlar temperaturerna mycket, främst beroende av på vilken höjd över havet man befinner sig!

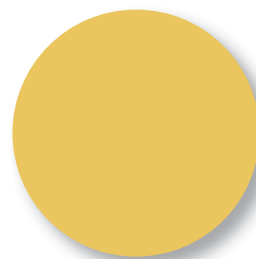
Vi vaknar vid åttatiden av att solen skiner in genom fönstret. Vi går och äter frukost och hälsas med "kahlimera"; "god morgon" på grekiska. Till frukost blir det te, bröd, omelett och färskpressad apelsinjuice. Juice från nypressade, härstädes solmogna apelsiner verkar vara så fylld av nyttigheter att glaset vibrerar - Det är som att dricka "själva livet"!

Innan vi lämnar den lilla byn uppåt förmiddagen vandrar vi en stund i hamnen. Det var härifrån man under kaotiska förhållanden lyckades evakuera 12 000 allierade soldater – mest New Zeeländare – under Andra Världskriget och transportera dem till Egypten. Och det är numera till den här hamnen man mestadels kommer efter att ha vandrat i den stora Samariaravinen.

Vi pratar med några fiskare, som sitter och rensar makrill, och noterar också att många av fiskebåtarna är mycket vackert målade. I kanten växer gula strandvallmon (*Glaucium flavum*), tidigt blommande (och därmed doftande) timjan (*Thymus capitatus*) och rödblommande *Echium angustifolium* (en typ av blåeld).

Vi reser åt öster längs sydkusten, ser täta bestånd av gula och högresta lejonsvans (*Phlomis fruticosa*) i sluttningarna invid vägen, passerar flera fattiga bergsbyar – präglade av det hårda livet här – och fästningen Frankokastello, som byggdes 1371 av venetianarna. Runt fästningen hittar vi rikligt blommande ängar med röda vallmon (*Papaver rhoeas*) och gula och vita krysanthemum (*Chrysanthemum coronarium* och *Ch. segetum*) samt enstaka, ståtliga haverrot (*Tragopogon porrifolius*), liksom nyligen utslagna jättekungsljus (*Verbascum macrurum*). Av fåglar noterar vi rödhuvad törnskata, svarthakad buskskvätta och steglits.

Tisdagen den 14 april

Strandvallmon

Vi dricker kaffe på en bar och får betala 7 EUR (80 SEK) för två släta koppar kaffe – det kallar vi för att ”ta rejält betalt”! Färden går vidare i bergen ovanför den smala kustslätten. Vi ser den lilla byn Plakias nere vid stranden – där var vi vid vårt förra Kreta-besök. Nu far vi bara förbi och upp genom den spektakulära och smala Kotsifou-ravinen. Det blåser frisk i själva ravinen. Vi stannar till och besöker en vacker liten kyrka med kupoltak. Den ligger liksom inklämd i ravinen, är öppen och dess innerväggar är klädda med vackra, ortodoxa ikoner. Konstigt att de får ha allt ifred för ”klåfingrigt folk”!

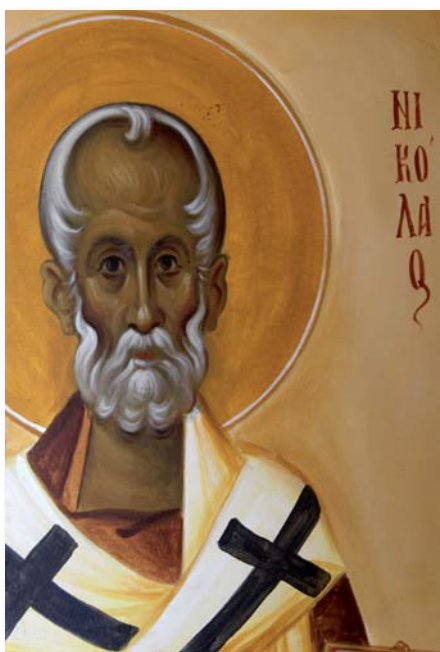
Invid vägen växer vackra bestånd av vit munkhätta (*Arum creticum*) – växten är endemisk för just Kreta och ytterligare en grekisk ö. Det blir en av resans vackraste växter!

Den lilla kyrkan i Kotsifou

Vit munkhätta

Av fåglar noteras ett tiotal gåsgamar, några tornfalkar och korpar, en sjungande blåtrast och flera gärdsmygar.

Väl uppkomna genom ravinen på en smal men asfalterad väg möter en frodig dalgång med små byar, nyutslagna träd, blommande ängar och enstaka blommande agavekaktusar. Den sistnämnd infördd från Centralamerika till Medelhavsområde av sjöfarare på 1500-talet. Efter några kilometer kommer vi ut till en större väg, som åt norr tar oss till staden Rethymnon på nordkusten.

Hade vi nu vetat, vad vi så småningom denna vecka skulle få veta, skulle vi kört ner till en plats strax norr om samhället Spili. Här finns nämligen ett område – en kulle – där man just nu hittar cirka 20 olika arter blommande orkidéer. Det missar vi denna gång men får samtidigt en anledning att komma tillbaka i april ett annat år!

Efter en halvtimme är vi framme i Retymnnon, kör förbi det hotell där Jola och jag bodde år 2000 och parkerar bilen nere i hamnen. Vi tar en öl upp på altanen till den restaurang där vi var med ungarna 1994 – och där de lekte med myrorna och matade dem med glass (!). Här uppe ifrån har man en fin utsikt över den venetianska hamnen och alla restaurangerna.

Vi går även en promenad i de trånga gränderna, noterar att man håller på att renovera Rimondi-fontänen, köper äkta tvättsvampar och njuter av en behaglig värme.

Vi lämnar stan och reser västerut mot Chania men stannar till efter drygt 25 kilometer i den lilla strandbyn Georgiupoli. Här mynnar en bred å i havet och här finns en liten fiskehamn och ett flertal tavernor. Vi väljer en uppe vid det kvadratiske torget och beställer (vad tror ni?): greksallad, tsatsiki och retsinavin. Som huvudrätt väljer vi en kyckling-souvlaki med stark sås och hemmagjorda klyftpotatis. Att få njuta av god mat, omgiven av vackra blomsterdekorationer och få se när solen går ner i väster, gör liksom upplevelsen optimal.

Vid halvåtta är vi åter på vårt hotell i Platanias. Idag har vi kört 149 km.

Vi börjar dagen med sovmorgon, då våra norska hotellgrannar hade ljudligt party på sitt rum fram till 02.30; tur att de spelade så bra 60- och 70-talsmusik! I annat fall hade det varit svårt att förlåta deras tilltag!

Vi far västerut på motorvägen E75 och kommer efter en halvtimme till byn Kolimvari. Där tar vi av från den stora vägen, passerar byn och kör ut till klostret Moni Gonias. Vägen kantas av oliv- och vinodlingar, skira tamarisker, glesa bestånd av fikonsträd, vackra gula lejonsvans och enstaka fält med röda vallmon. Klostret, som grundades 1618, ligger en bit ovanför stranden. Redan 1645 förstördes stora delar av klostret vid turkarnas invasion. Det lyckades dock för klostret att hamna under patriarkatet i Konstantinopel, varigenom klostret kunde byggas upp igen 1662. Bakom klostret finns idag en stor och modern byggnad: Ortodoxa Akademin, som har internationell betydelse för den grekisk-ortodoxa kyrkan som utbildningsanstalt och kongresscenter. Klostret är uppbyggt som övriga kloster på Kreta från denna tid: omgärdat av höga murar, där munkarna har sina celler och en kyrka i mitten samt mängder med apelsinträd, rosor och pelargonior i olika lerkrukor. Det är vackert och rofyllt.

Efter besöket far vi lite längre ut på halvön Rodopos och går en kortare promenad i machhia-vegetationen några hundra meter ovanför havet. Fåren betar överallt. Tofslärkan och talgoxen sjunger och vi ser små sammetshattor och svarthakade buskskvättor samt några ladusvalor. Vi har även turen att hitta två arter orkidéer: en ljuslila, pyramidformad *Anacamptis pyramidalis* och ett flugblomster – nästan överblommat – *Ophrys tenthredinifera*. De nästan kala klipporna ner mot havet är översållade av gul trädtörel (*Euphorbia dendroides*).

Vi lämnar halvön och far söderut. Stannar till i den lilla byn Drakona för att dricka förmiddagskaffe. Det blir ett litet missförstånd, så istället för två koppar vanligt kaffe får vi två nescafé med is. Det gör inte så mycket för det är 22 grader varmt och kaffet svalkar skönt! När jag frågar om jag får fotografera de övriga gästerna på tavernan möter det inget hinder. Vi bjuds att sitta ner vid bordet och snart står det både raki och meza (grekiskt tilltugg; halwa, mandlar, valnötter, bröd etc) på bordet – De gästvänliga grekerna visar sin uppskattning av vårt besök och vi lovar att skicka bilderna vi tog till dem!

Eftersom vi druckit en raki låter vi bilen stå en stund och promenerar istället upp till det lilla kapellet Ayios Stafanos byggt på 900-talet. Kyrkorummet är pyttelitet och mörkt men när våra ögon väl vant sig vid det svaga ljuset finner vi vackra, flera hundra år gamla, fresker på väggarna och likaledes gamla ikoner. Kapellet ligger i kanten av en skogbevuxen bäckravin. Fågelsången är intensiv från koltrast, bofink, gulhämpling och trädgårds-sångare. I skuggan under träden växer små vita cyklamen (*Cyclamen creti-*

Kretensisk cyklamen (endemisk)

Onsdagen den 15 april

Den grekisk-ortodoxa religionen kontra den romersk-katolska

Här måste två omständigheter framhållas, dels det romerska rikets uppdelning i en östlig, grekisktalande värld och en västlig, latinsk värld, dels den tidiga kyrkans uppdelning i tre patriarkat: Rom, Antiokia samt Alexandria. De östliga patriarkatens antal utökades tidigt och omfattade före år 500 även Konstantinopel och Jerusalem, men uppdelningen bestod. Det finns än idag de kyrkor vilkas tradition är latinsk med Rom som referenspunkt, och de kyrkor vilkas tradition går tillbaka på det östromerska riket och dess grekiska liturgi. Till den latinska sfären bör även räknas sådana samfund som brutit med Rom, men vilkas historiskt givna arv är latinskt (de protestantiska samfundet).

Historiskt går distinktionen mellan öst och väst tillbaka på frågor om gudstjänstens utformning och språk. Med tiden har dock frågan blivit avsevärt mera invecklad. Idag måste man räkna med kulturella, språkliga, liturgiska, politiska och ibland också teologiska olikheter. Inte minst har filioquestriden ("den stora schismen"), som 1054 fick den romersk-katolska och den östortodoxa kyrkan att formellt skiljas åt, befast klyftan mellan väst och öst[1]

Filioque (latin 'och (av) Sonen') är ett i den västliga kyrkan uppkommet tillägg i Nicaenska trosbekännelsens tredje artikel, som behandlar den Helige Ande.

Orden "och Sonen" lades till efter orden att den Helige Ande utgår "av Fadern". Tillägget anses att ha spelat en avgörande roll vid schismen mellan väst- och östkyrkan 1054. Man måste dock komma ihåg att motsättningarna mellan kyrkorna i väst och öst även hade realpolitiska grunder och att dessa motsättningar gick betydligt längre tillbaka än till 1054.

Filioque anknyter till Augustinus treenighetslära, enligt vilken Anden är det kärlekens band som förenar Fadern och Sonen. Östkyrkorna förkastar alltså denna formulering, som är en stötesten för ekumeniken. (ur Wikipedia)

"Pyramid-orkidén"

De gamla freskerna i kapellet

cun) – en art som är endemisk för Kreta. Blommorna är verkligen både skira och vackra! Vi ser några bestånd av *Crepis cretica* – en gul högre blomma – även den en endemisk art för Kreta! Ute i vägkanten – och mycket mer solexponerat – står spansk ginst (*Spartium junceum*) och en av de vanligaste tistlarna *Galactites tomentosa*.

Tavernan i Drakona

Vi lämnar den lugna och trevliga landsbygden och far ner till turisternas mer intensiva Chania. Kommer dit vid halvfyratiden och börjar med ett besök i den stora saluhallen, numera omgjord från en frukt- och grönsaks-marknad till en hall fylld med souvenirer och mycket krims-krams för turister. Vi går dock förbi slaktarens butik, där ett tiotal fladda fårskallar glor på oss med sina utstående ögon. "Makabert!", sa Bill till Bull. Vi passar också på att köpa en bra flora över Kretas vilda blommor; "Wild Flowers of Crete" för 18 EUR, en bok vi kommer att ha stor nytta av. Vi undersöker även om det är möjligt för oss att under en dag ta oss fram och tillbaka till ön Santorini med båt. Det visar sig dock både krångligt och dyrt och vi ger upp tanken.

Den venetianska hamnen i Chania

Vi går – via de trånga affärskvarteren – ner till den trevliga restaurangen vid den venetianska fästningsmuren (vi var här även i söndags) och äter sen lunch. Förutom det vanliga (ni vet ju vad vid det här laget) tar vi moussaka och kyckling-souvlaki.

Efter måltiden går vi en promenad nere i hamnen, njuter av vädret och kommer så småningom till katedralen vid torget i stan. Det är mycket folk i kyrkorummet. De har kommit hit för att få en smörjelse av prästerna.

Den grekisk ortodoxa kyrkan firar påsken just i år en vecka senare än vi gör, så vi står nu inför grekernas påskhögtid. Onsdag och Skärtorsdag får man smörjelsen i kyrkorna, Långfredagen smyckar man en "bår" med blommor, som man senare på kvällen bär runt i en religiös procession i samhället, Påskafton samlas man i kyrkan strax före Midnatt för att vid tolvslaget fira Kristi uppståndelse med ljus och fyrverkerier och Påskdagen ägnas det grilade lammet och släktkalas.

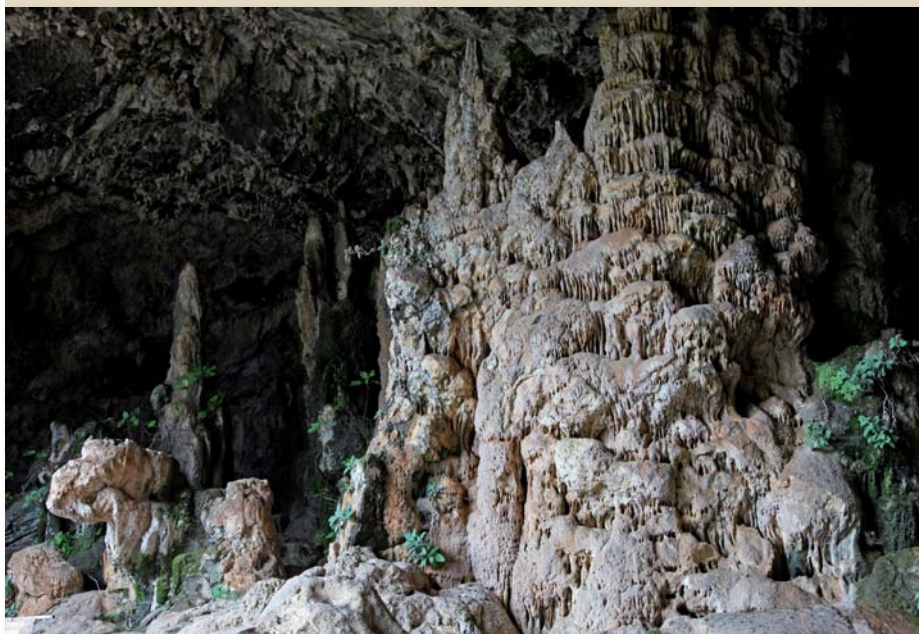
Vi återvänder mot "hemmet" i Platanias, dit vi kommer strax efter klockan 19 – och efter att ha kört 68 km.

Väl hemma igen talar vi med våra trevliga, svenska grannar på hotellet – och de berättar om en givande utflykt ner till Elafonissi på öns sydvästra del. Vi blir inspirerade och beslutar att åka dit imorgon. Dagen avslutas med en kall Chania-retsina på balkongen, vad mer kan man begära!

Vid klockan 9 lämnar vi hotellet, tankar 19 liter och beger oss av mot Topolia. Efter att ha passerat byn och en tunnel i berget kommer man till en stor grotta med en taverna. En friskt porlande bäck rinner fram genom en ravin med nyligen utslagna lövträd. Det känns verkligen vårlikt här!

Vi stannar och hittar omgående orkidén *Orchis italica*, som har blommor som liknar små gubbar (med snopp och allt) i rosa polkagrisfärg. Vi vandrar de 238 trappstegen upp till grottan och finner en stor sal med droppstenar och några små ormbunksväxter i den fuktiga skuggan. Klippduvor och klippssvalor häckar sannolikt här inne. Från grottans mynning har man en vid utsikt över ett mycket kuperat landskap. Vi ser ett flertal gåsgamar längs klippstupen, några par häckar här. Vi noterar även ormvråkar, tornfalkar och korpar (som mobbar gamarna) samt hör sång från gärdsmyg, svarthätta och en vacker blåtrasthane. På en trädstam solar en nästan två decimeter lång ödla av arten kykladisk murödla (*Podarcis milensis*).

Väl nere vid tavernan avnjuter vi en god kopp kaffe och pustar ett tag innan vi far vidare.

Vi reser vidare söderut, tar av åt höger efter en mil och kör på smala, kurviga vägar de sju kilometerna upp till byn Milia. Här har man restaurerat en gammal bosättning på ett pietetsfullt sätt och skapat en "mountain retreat" för stressade stadsbor. Husen, som ligger på skuggsidan, gömda i skogen,

Torsdagen den 16 april

Kykladisk murödla

Gåsgam

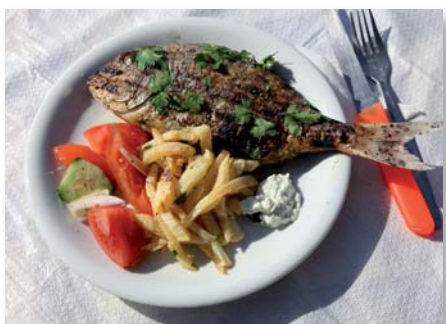
Träd törel

Satyrnäcklar

är byggda helt i sten. Det enda som skiljer dem mot den ursprungliga arkitekturen är något större fönster och tillgången till toalett och dusch. Förr i tiden byggde man husen så och gömde undan dem, till skydd mot pirater och stråtrövare. Hela platsen andas frid!

I skuggan finner vi både de vita cyklamen vi sett tidigare och en ståtlig björnkloört (*Acanthus spinosus*) som just skall gå i blom. En örn – sannolikt en kungsörn – flyger över dalen och försvinner hastigt bakom nästa krön. Vår färd fortsätter genom byn Elos, där vi förgäves letar efter de kastanjeskogar som står beskrivna i vår guidebok. Vi stannar dock för att dricka en öl (Amstel) och äta en "sfakian pie" med honung. Stärkta av mat och dryck fortsätter vår färd åt sydväst, över bergen och ända ner till Elafonissi. Här möter oss en alldeles fantastisk, långgrund sandstrand med både ljus och rosa sand och ett turkosblått, kristallklart vatten. Det här måste vara en av Europas vackraste stränder! Solen flödar, termometern visar 28 grader C och en del människor ligger och solbadar. På sommaren lär det vara mängder med badgäster här.

En del av stranden är inhägnad och har skyltar med "Natura 2000-område". Värdefull natur inom EU samlas i Natura 2000-nätverket - Sverige har utsett närmare 4 100 områden till nätverket. Det verkar som man här i Elafonissi skyddar några ytterst knotiga enar av arten *Juniperus macrocarpa*, som för tillfället bär lätt rödfärgade kottar.

Nästa anhalt blir nunneklostret Moni Chrisoskalitisas, några kilometer norr om Elafonissi. Enligt uppgift lär det fortfarande bo några nunnor här. Vi vandrar upp i klostret som är byggt i olika etager på strandklippan. Väggar i vitt, dörrar i "grekiskt blått" och blommande pelargoner. Utsikten är bedårande!

Mellan Elafonissi och klostret finner vi idag mängder med stora växthus. Det är tydligen det milda klimatet här som ger goda möjligheter till växthusodling.

Vi kom ner till sydvästra Kreta på slingrande vägar över bergen men vi återvänder på likaledes slingrande vägar längs öns västkust. Hittar fina bestånd av lupinen *Lupinus pilosus*, den vanliga malvan (*Malva sylvestris*), den blommande satyrnäckeln *Serapias orientalis*, nykelblomstret *Orchis italica* och flugblomstret *Ophrys heldreichii*.

Hungern gör sig påmind, så strax efter 16 stannar vi till i byn Sfinakia och på en taverna med fin utsikt över havet. Vi beställer "det vanliga" men blir också rekommenderade att smaka fisken Sargos – en rovfisk med ett rejält tandgarnityr. En av gästerna bjuder oss på en raki, att – som en digestive – avsluta måltiden. Maten smakar utmärkt!

Vi återvänder belåtna till Platanias, dit vi kommer strax efter klockan 19. Vi har idag kört 165 kilometer – oftast på oerhört slingrande vägar. En bra dag är tillända!

Idag är det sista hela dagen på Kreta. Vi bestämmer oss för att göra ytterligare ett besök på den fina Omalosplatån, fast nu i bättre väder än tidigare. Vi ger oss av strax före klockan 11. Det är 22 grader varmt och sol. Detta kommer att bli resans mest givande utflyktsdag.

Mellan Agia och Fournes stannar vi vid en stor apelsinlund och blir inbjudna att hjälpa till att plocka solmogna, stora och väldoftande apelsiner. Det är huvudsakligen säsongsarbetare med romsk ursprung som utgör själva arbetskraften. Man nyttjar lätta aluminiumstegar och stora plastkorgar vid skörden. De stora frukterna fyller snabbt korgarna både med volym – och inte minst tyngd! Vi får en stor kasse med apelsiner. Väl hemkomna pressar vi juicen ur dessa – Det smakar himmelskt!

Även idag stannar vi till vid kyrkan i Fournes. Det är Långfredag i den ortodoxa kyrkan och man är nu i färd med att blomstersmycka det skåp man skall bära runt i samhället när kvällen kommer. Även själva kyrkan är rikt smyckad med blommor, bl a långa girlanger av doftande apelsinblommor.

Vi fortsätter upp mot välbekanta bergsbyn Lakki, dit vi kommer cirka 12.30. Vi är kaffesugna och beställer två koppar filter-kaffe. Idag är det varmt och skönt på ”vår” taverna och utsikten över de snöklädda bergen bedårande. Två ormvråkar flykteleker – liksom förra gången vi var här - i vårlig yra! En timme senare når vi upp till Omalos-platån. Det är nu dubbelt så varmt som när vi var här förra gången; 22 istället för 11 grader! Vandringen över de örtesrika ängarna blir resans främsta upplevelse. Vi njuter av rosa vildtulpaner i mängd, mörkblå anemoner, den pyttelilla, endemiska krokusen *Crocus sieberi*, de små pyttorna (*Bellis perennis*) och en art av vårlök (*Gagea peduncularis*) samt en liten iris, som på engelska heter Snake's head eller Widow iris (*Hermodactylus tuberosus*). Trädlärkor, bofinkar och hämplingar underhåller med sin sång. Att det bara finns sådana här paradisiska platser?

Fredagen den 17 april

Nedgången till Samaria-ravinen

I slutet av platån ligger nedgången till den väldiga Samaria-ravinen. Vandringarna börjar dock inte förrän i mitten av maj, då det fortfarande finns risk för plötsliga skyfall och kraftig snösmältning i bergen. Båda händelserna skapar vattenmassor som plötsligt kan välla fram i den trånga ravinen! Vi ser gamla pinjeträd och cedrar längs de branta och steniga sluttningarna och hör gärsmygen i närheten och alptråkorna i fjärran.

Vi återvänder mycket nöjda till "vår" taverna i Lakki och beställer greksallad, tsatsiki, souvlaki och öl. Vi njuter av allt vi upplevt idag! Och av alla "vardagshändelserna" som just nu sker runt om oss i den lilla byn. Det är så här det skall vara på den genuina semestern, åtminstone för Jola och mig!

Vi återvänder till Agia-dammen – som vi besökte i lördags – och noterar sot- och rörhöns, mindre sumphöns, smådoppingar, stytlöpare, grönbena, kväkande sjögrodor (lär vara en speciell art här på Kreta), cettisångare och trastsångare och sävliga kaspiska bäcksköldpaddor. Vilken fantastisk liten fågellokal! Just innan vi ska gå får vi syn på en vattenpiplärka.

Vi kör vidare mot Platanias. När vi passerar den lilla byn Patelari möter vi Långfredagens religiösa procession längs bygatan. Man bär ljus, banderoller och det blomstersmyckade skåpet - och byinvånarna med prästen i spetsen verkar ha mött upp mangrant.

Klocka 20, när mörkret hunnit komma, är vi åter på hotellet. Idag har vi kört 102 kilometer. Vi somnar nöjda i våra sängar, efter en behaglig avslutning på balkongen invid Medelhavets strand.

Lördagen den 18 april

Ikväll ska vi fara hem till Sverige. Vi vaknar strax efter klockan 8, äter frukost i lugn och ro och packar våra resväskor. Vid lunchtid måste vi lämna våra rum men har vår hyrbil kvar till klockan 15.

Det är nästan 30 grader varmt i Plantanias när vi sätter oss i bilen och far upp till Agia-dammen en sista gång. Väl där noterar vi behagliga 25 grader och en svalkande vind. Som alltid är det lika spännande att komma hit. Vi får bra bilder på mindre sumphöna, rallhäger, sot- och rörhöns och orädd styltlöpare samt kaspisk bäcksköldpadda. Lövgrodorna spelar högljutt.

Två silkeshägrar vandrar i strandkanten vid de gula svärdsiljorna (*Iris pseudacorus*) och ifrån strandvegetationen hör vi rördrom i fullt dagsljus. En riktigt stor, grön ödla springer över dammvallen och kastar sig ut i vattnet. Vi artbestämmer den senare till jättesmaragdödla (*Lacerta trilineata*) – synd att vi inte hann få några bra bilder!

Strax före klockan 15 är vi tillbaka vid hotellet, går en promenad i stan och äter, en dryg timme senare, middag på en restaurang nere vid stranden. Det blir "det vanliga", kompletterat med grillat fläskkött. Det smakar gott.

Efter måltiden går vi en lång promenad nere i strandkanten, tittar på havstulpaner, småfisk och krabbor och bara njuter av det underbara sommarvädret!

När mörkret kommer far vi med Apollos buss ut till flygplatsen, där vi får vänta ett tag innan vi kan embarkera Novairs plan till Göteborg.

Planet tar fart och stiger upp mot den nattsvarta midnattshimlen. Under oss ser vi Chanias upplysta gator och att man skjuter fyrverkerier. Den grekisk ortodoxa kyrkan firar nu vid tolvslaget på påskaftonen, att Jesus Kristus är uppstånden och att påskdagens traditioner av glädjeyttringar med grillat lamm och släktmöten kan börja. Så fick vi ändå uppleva den tredje delen i påskfirandet!

Söndagen den 19 april

Vi gör oss redo för hemfärd

Palatsen vid Knossos

Klockan halvtre på natten landar planet på Landvetters flygplats och efter visst strul med bagage och parkering kommer vi vid fyratiden iväg med bilen mot Skåne. Det är fortfarande mörkt och endast tre plusgrader.

Innan vi är åter på Solbrinken vid halvsjutiden har ljuset kommit åter och temperaturen stigit till sju plusgrader. Äventyret är slut för denna gång – Nu ska vi ta hand om alla våra upplevelser och ladda för nästa äventyr; Besöket i höst i Mittens rike! Hoppas att det inte ställs in även denna gång!

Sammanfattning av resan

- Resan kostade 925 kr per person och dag
- Vi körde totalt 76 mil med vår hyrbil
- Vi exponerade tillsammans cirka 2 400 bilder
- Vi fick uppleva Kretas natur och kultur på ett sätt vi förväntat oss – men lyckades ta mer bilder än vi trodde var möjligt
- Vi noterade 59 olika fågelarter
- Hade vi haft bättre förkunskaper avseende Kretas flora hade utbytet blivit ännu bättre – nu var vi mer "glada amatörer i klorofyll-maffian"! Totalt artbestämde vi ett 50-tal arter, varav några var endemiska
- Vi mötte många vänliga och gästfria greker ute på landsbygden
- Vädret varierade från mulet och 11 grader till strålände sol och 30 grader

Kretas historia i sammandrag

De äldsta spåren av människor på Kreta daterar sig till ca 6 000 år f Kr. Under öns bronsålder hade man en högtstående kultur – den minoiska kulturen – med stora palatsbyggen i bl a Knossos och Faistos. Omkring 1450 f Kr ödelades nästan samtliga palats runt Kreta och kulturen dog ut. Vad som orsakat förödelelsen vet man inte säkert; kanske jordbävning eller att vulkanön Santorini sprängdes sönder vid ett vulkanutbrott.

Under järnåldern (1100 – 67 f Kr) invaderades ön av dorer från det grekiska fastlandet, och därefter ockuperades ön av romare (67 f Kr – 395 e Kr). Mellan åren 395 – 1 204 styrdes ön från nuvarande Istanbul (Byzans), under den s k bysantinska perioden. Dock med ett uppehåll mellan år 824 och 961, då arabiska sjörövare behärskade ön.

År 1204 såldes Kreta till Venedig och venetianerna behöll ön fram till 1669, då turkiska erövrare lade beslag på ön och ön blev muslimsk. Det är bl a därför vi ser rester av moskéer och minareter i många av Kretas kuststäder idag. Turkarna satte även "avtryck" i många vardagsrutiner: kaffet, maten, folkdräkterna, dansen och sociala sedvänjor, vilket lever kvar in i våra dagar.

1913 fick Kreta sin självständighet och en anslutning till Grekland. Under Andra Världskriget invaderades ön av italienare och tyskar och många hårda strider utkämpades mellan dessa och de allierade, stödda av kretensiska partisaner.

Grekisk-ortodoxa kyrkan

De flesta greker är kristna ortodoxa ("rätt tro" eller "rätt ära"). Det finns naturligtvis också andra religiösa grupper i landet: katoliker, muslimer, judar, Jehovas vittnen, hinduer, buddhister etc, men dessa är alla i minoritet.

Några karaktäristiska drag som den grekisk ortodoxa religionen har är att jungfru Maria, eller Panagia ("allhelgon") som hon här kallas, ges stor uppmärksamhet. Prästerskapet består enbart av män, och prästerna kan vara gifta så länge de gifte sig innan de avgav sina löften. Det finns många kloster i landet, och ikoner är en viktig del i kyrkor och hem.

Det finns många, många kyrkor i Grekland, och de är mycket varierande i storlek. Deras väggar är täckta av ikoner, och ikonostasen (ikonväggen) separerar det heligaste utrymmet, där altaret står, från resten av kyrkan. Endast präster får gå in i detta rum bakom ikonostasen. Kyrkorna är alltid uppkallade efter sina skyddshelgon.

Du kan ha lagt märke till att det finns ikoner av olika helgon nästan vart du än går i Grekland: i hem, affärer, restauranger, bilar, båtar etc. Man skall egentligen inte dyrka själva ikonerna, utan den symboliserar ett fönster mot himmelen. Sakramenten är dop, konfirmation, bikt, nattvard, äktenskapet och begravning.

Under Långfredagen smyckas kyrkorna med blommor, bl a apelsinblommor

I trakten runt Fournes skördar man apelsiner

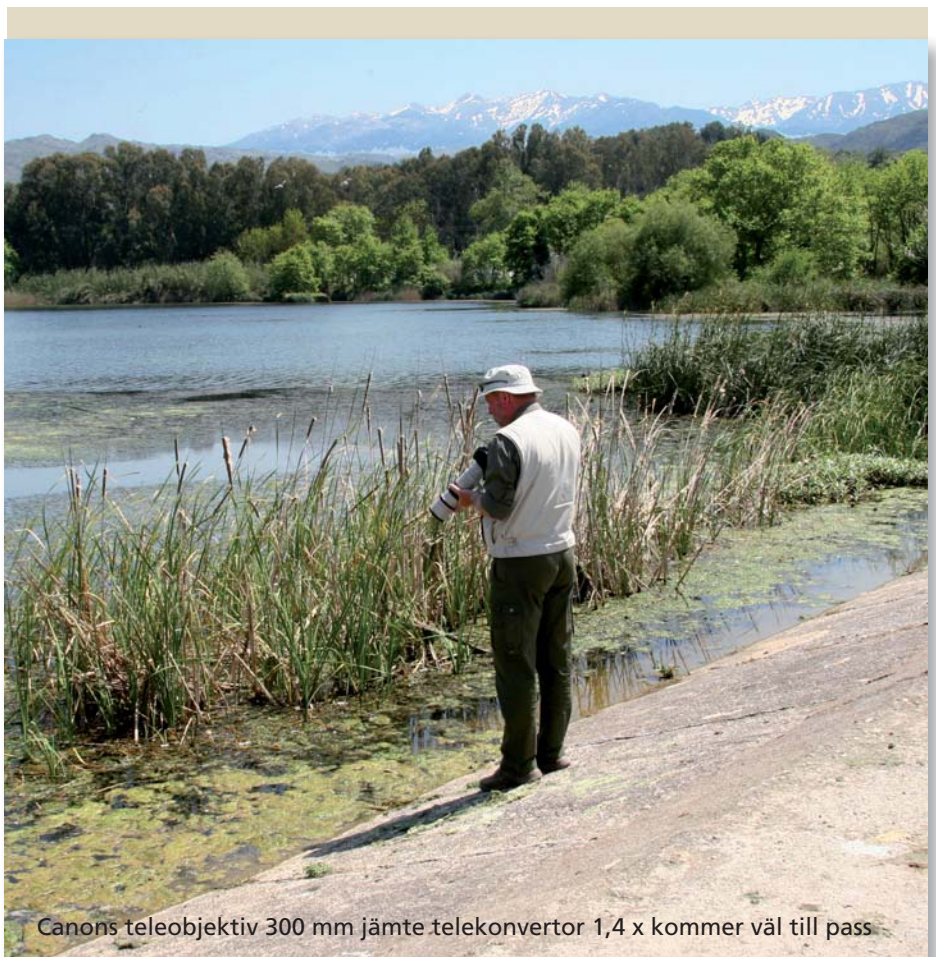
Agia-dammen

En vegetationsrik damm, där den norra sidan utgörs av ett byggt dämme i sten och betong. En av få våtmarker på Kreta. Av den anledningen också av stort intresse för häckande och rastande fåglar. Tydligt är fåglarna vana vid att folk promenerar på dämnet, då de visar ringa rädsla. Detta i sin tur skapar goda fotograferingsmöjligheter. En god lokal för fåglar, grod- och kräldjur.

Ett trevligt café i närheten gör inte lokalen sämre!

Vattenpiplärka

Canons teleobjektiv 300 mm jämte telekonvertor 1,4 x kommer väl till pass

Mindre sumphöna

Styltlopare

Rallhäger

Kretensisk sjögroda (15 cm stor)

Kaspisk bäcksköldpadda

Rörhöna

Sothöna

Artlista fåglar

Smådopping
 Rallhäger
 Silkeshäger
 Rördrom
 Grågås (ev endast tama individer)
 Skedand
 Gåsgam
 Kungsörn
 Kärrhök obest
 Ormvråk
 Tornfalk
 Mindre sumphöna
 Rörhöna
 Sothöna
 Stytlöpare
 Mindre strandpipare
 Grönbena
 Drillsnäppa
 Gul fotad trut
 Turkdva
 Gök
 Tormseglare
 Alpeglare
 Göktyta
 Tofslärka (se bilden ovan)
 Trädlärka
 Backsvala
 Klippsvala
 Ladusvala
 Hussvala
 Sadesärla
 Gulärla
 Vattenpiplärka
 Gärdsmyg
 Rödstjärt
 Stenskvätta
 Medelhavsstenskvätta
 Busksskvätta
 Svarthakad busksskvätta
 Blåtrast
 Koltrast
 Sammetshätta
 Sävsångare
 Cettisångare
 Trastsångare
 Halsbandsflugsnappare (1 hona)
 Talgoxe
 Rödhuvad törnskata
 Nötskrika
 Korp
 Kråka
 Sommargylling
 Gråsparv
 Bofink
 Hämpling
 Steglits
 Grönfink
 Gulhämpling
 Kornsparv

59 arter

Att resa till Kreta i mitten av april är ett bra sätt att möta våren!
Lätt - och inte speciellt dyrt - att ta sig dit och enkelt att resa runt på själva ön.
Människorna är vänliga och gästfria.
Blomsterprakten är bedårande och antalet rastande och häckande fåglar relativt stort.
Vädret kan dock vara nyckfullt!

Gammal bebyggelse i Chania

Kretensisk var

10 – 19 april 2009

*Text, foto & layout:
Jola och Thomas Johnsson,
Solbrinken 7, 281 41 Hässleholm*